

Hani özgür anayasadı?

Yeni anayasada özgürlükleri genişletme vaadinde bulunan Ak Parti, Anayasa Uzlaşma Komisyonu'na "Basın hürriyeti milli güvenliğin, kamu düzeni ve genel ahlakın korunması, yargı bağımsızlığının sağlanması, suçların engellenmesi amacıyla sınırlansın" önerisi götürdü

Ak Parti, Anayasa Uzlaşma Komisyonu'na, "Basın ve Yayın Hürriyeti" başlıklı madde için basın özgürlüğüne sınırlamalar getiren tartışılacak öneriler sundu. Ak Parti, basımevi kurmada izin ve mali teminat hakkı şartının aranmaması ve basın araçlarına suç aleti denilerek el konulamayacağı gibi önemli anayasal güvencelere yeni anayasa önerisinde yer vermedi.

Ak Parti iktidarında basın özgürlüğüne ilişkin tartışmalar doruğa çıkarken, partinin hukukçu kurmayları, Anayasa Uzlaşma Komisyonu'na basın özgürlüğünü istenilen her durumda sınırlayabilecek hükümleri içeren öneri demeti sundu.

Ak Parti, "Basın ve Yayın Hürriyeti" başlıklı maddesinin basının sınırlanması gerektiği haller bölümü için, "Basın hürriyeti milli güvenliğin, kamu düzeninin, genel ahlakın, başkalarının haklarının, özel veya aile hayatının korunması, suçların önlenmesi, yargının bağımsızlık ve tarafsızlığının sağlanması, savaş kışkırtıcılığının, her türlü ayrımcılık, düşmanlık veya kin ve nefret savunuculuğunun engellenmesi amaçlarıyla sınırlanabilir" önerisinde bulundu.

Cinsel suçlar ve müdahale

Ak Parti, "Her türlü ayrımcılık, düşmanlık veya kin veya nefret savunuculuğunun engellenmesi" kavramını basının sınırlanmasında ilk kez anayasa hükmü olarak sıraladı. Ak Parti, ayrıca mevcut anayasada olmayan, "Masumiyet karinesinin ihlaline yönelik yayım yapılamaz" ile "devlet, çocuk istismarı, cinsellik ve şiddet içeren yayımlara karşı çocukları koruyucu tedbirleri alır" hükmünün eklenmesini öneriyor. Böylece, masumiyet karinesi ilk kez anayasada telafuz edilirken, "cinsellik" gibi geniş bir kavram da kullanılarak, devlete, basın faaliyetlerine her an müdahale etmenin yolu açılıyor.

Değişmezlerin sınırı kalkıyor

Ak Parti, basın hürriyetinin sınırlanmasında, anayasanın; "düşünceyi açıklama ve yayma hürriyeti"ni düzenleyen 26. ve "Bilim ve Sanat hürriyeti"ni düzenleyen 27. maddelerinin uygulanması hükümlerine de önerisinde yer vermedi. Böylece, 26. maddede geçen, "Cumhuriyetin temel nitelikleri ve devletin ülkesi ve milleti ile bölünmez bütünlüğünün korunması, devlet sırrı olarak usulünce belirtilmiş bilgilerin açıklanmaması ve meslek sırrı" gibi hükümlerle, 27. maddede geçen, "Yayma hakkının anayasanın değişmez 1. 2. ve 3. maddelerinin değiştirilmesini sağlamak amacıyla kullanılmayacağı" hükümleri, basının sınırlanmasında dikkate alınmayacak.

Mevcut anayasada farklı başlıklarda yer alan basınla ilgili düzenlemeleri tek maddede düzenleyen Ak Parti, yürürlükteki anayasada, "Kanuna uygun şekilde basın işletmesi olarak kurulan basımevi ve eklentileri ile basın araçları, suç aleti olduğu gerekçesiyle zapt ve müsadere edilemez veya işlemlikten alıkonulamaz" hükmünün yer aldığı, "basın araçlarının korunması" başlıklı düzenlemeye önerisinde yer vermedi. Yeni anayasa Ak Parti'nin bu önerisiyle şekillenirse, matbaalar başta olmak üzere her türlü basın aracına, "suç aleti" kabul edilerek el konulmasının yolu açılıyor.

Ak Parti'nin getirdiği yeni öneriler arasında, "Radyo ve televizyon istasyonları kurmak ve işletmek, kanunla düzenlenecek şartlar çerçevesinde serbesttir" hükmü de yer aldı.

Ak Parti'nin komisyon kayıtlarına geçen bu önerisi, CHP, MHP ve BDP'nin konuya ilişkin önerileriyle birlikte 1 Ağustos'ta çalışmalarına başlayacak olan Anayasa Uzlaşma Komisyonu tarafından masaya yatırılarak madde metni haline dönüştürülecek.

İktidarın iki dudağı

Anayasa Komisyonu'nun CHP'li üyesi Atila Kart, Milliyet'e yaptığı açıklamada, Ak Parti'nin getirdiğı önerinin basın özgürlüğü açısından ciddi sorunlar yaratacağını kaydetti. Basımevi açmada izin ve mali teminat getirilemeyeceğine ilişkin anayasal güvencenin kaldırılmasının, "Özgür basın değil, bize bağılı güdümlü basın" anlamı taşıdığını belirten Kart, Ak Parti'nin, "Basın araçlarının müsadere edilemeyeceğı" hükmüne önerisinde yer vermemesini ise, "Bu iktidarın işine gelmeyen her basın aracına suç isnat edip, el koymanın yolunu açıyor. Burada tam geriye gidiş var. Kabul edilemez" sözleriyle değerlendirdi.

Sıkıyönetim genelgesi gibi

Çağdaş Gazeteciler Derneğı (GD) Başkanı Ahmet Abakay ise, Ak Parti'nin basın ve yayın özgürlüğüne ilişkin düzenlemesinin 12 Eylül anayasası hükümlerinden daha beter olduğunu kaydetti. Abakay, "Medya çalışanları için bu öneri sıkıyönetim genelgesidir. Anayasanın çok ötesinde, 'genel ahlak, özel yaşam' gibi hükümler bilindiğı gibi grevleri yasaklayan hükümlerin aynısıdır. Bu, temel hak ve özgürlükleri yok edici pek çok hüküm içeriyor. Bu çağda böyle hükümlerin getirilmesi Sudan'da olabilir, kabile devletlerinde olabilir. 12 Eylül'ün getirdiğı sınırlamaların kaldırılmasını beklerken, yeni yaptırımlar getiriliyor" dedi.